

УКРАЇНА
СНОВСЬКА МІСЬКА РАДА
КОРЮКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тридцять п'ята сесія восьмого скликання

РІШЕННЯ

11 жовтня 2024 року

м. Сновськ

№ 2-35/VIII

**Про затвердження Програми роботи
з кривдниками на 2024-2026 роки**

З метою забезпечення розбудови системи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі та запровадження комплексних дій та заходів, спрямованих на зменшення масштабу такого явища в межах території громади; керуючись п.22 ч.1 ст.26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації», «Про соціальні послуги», «Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року», постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», наказу Міністерства соціальної політики України від 01 жовтня 2018 року № 1434 «Про затвердження Типової програми для кривдників»; за рекомендацією постійної комісії міської ради з питань законності, освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту населення, молоді, спорту, депутатської діяльності та етики **міська рада вирішила:**

1. Затвердити Програму роботи з кривдниками на 2024-2026 роки (далі - Програма) відповідно до додатку.
2. Визначити відповідальним за реалізацію Програми Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради.
3. Управлінню освіти, сім'ї, молоді та спорту забезпечити виконання заходів, передбачених Програмою.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на в.о. начальника Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Л.Мірошниченко та на постійну комісію міської ради з питань законності, освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту населення, молоді, спорту, депутатської діяльності та етики (голова І.Батюк).

Міський голова

Олександр МЕДВЕДЬОВ

Додаток

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Сновської міської ради

(35 сесія 8 скликання)

від 11 жовтня 2024 р. № 2-35/VIII

ПРОГРАМА
роботи з кривдниками на 2024 – 2026 роки

Паспорт Програми

Назва Програми	Програма роботи з кривдниками на 2024 – 2026 роки
Ініціатор розроблення Програми	Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради
Розробник Програми	Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради
Учасники Програми	Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради; Відділення поліції №2 (м. Сновськ) Корюківського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області; КНП «Сновська центральна районна лікарня.
Відповідальний виконавець Програми	Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради
Термін реалізації Програми	2024-2026 роки
Основні джерела фінансування Програми	Програма не потребує фінансування

I. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Останніми роками громадськість України все більше переймається проблемою домашнього насильства – одного з найболючіших соціальних явищ. В Україні та інших регіонах світу спостерігається значна різноманітність форм та способів знуцання в сім'ях. Домашнє насильство – форма насильства, що найбільш прихована, часто не усвідомлювана ані постраждалими, ані представниками влади та суспільства. Однак саме домашнє насильство породжує цілу низку негативних суспільних явищ.

Насильство існує у всіх соціальних групах, незалежно від рівня доходу, освіти, становища в суспільстві, класових, расових, культурних, релігійних, соціально-економічних аспектів.

Домашнє насильство є серйозним порушенням прав людини, що їх держава має відстоювати та захищати. Серед них – право на життя та фізичну недоторканість; право не бути об'єктом знуцань чи жорстокого нелюдського або принизливого поведження; право на свободу від дискримінації за ознакою статі; право на здоровий та безпечний розвиток тощо.

Хоча від домашнього насильства переважно страждають жінки, ця проблема не може розглядатися як суто жіноча. Проблема домашнього насильства повинна вирішуватися з огляду на її багатомірність, базуючись на реальній ситуації в країні. Громадськість і держава зобов'язані протидіяти домашньому насильству, вживаючи заходів для зміни поведінки кривдників, що його вчиняють. Це дуже важливо, адже у випадку розлучення з одними партнерами, кривдники продовжують жорстоке поведження в інших стосунках, з дітьми,

близькими та соціальним оточенням. Крім того, від домашнього насильства страждають і самі кривдники, через брак любові та підтримки від своїх близьких та оточуючих.

Діти, які зазнавали фізичного насильства та приниження від близьких людей, обов'язком яких є захист їх прав, можуть надалі мати проблеми з довірою та безпечною прив'язаністю, що часто спричиняє появу психологічного дискомфорту й розладів у родинних стосунках, низьку самооцінку та складнощі соціального функціонування. Діти, до яких батьки застосовують фізичні покарання, з одного боку, є постраждалими, а з іншого – нерідко самі стають кривдниками. Незалежно від того, хто чинить домашнє насильство над дитиною, одним із руйнівних наслідків цих дій є формування у скривдженого жорстокості та прагнення помститися.

Україна є однією з небагатьох держав світу, в якій реалізуються програми, спрямовані на корекцію ненасильницької моделі поведінки для осіб, які вчиняють домашнє насильство. Робота з кривдниками становить невід'ємну частину діяльності уповноважених органів з протидії домашньому насильству, оскільки допомагає таким особам осмислити власну насильницьку поведінку, усвідомити її витоки та прояви та змінити свою поведінку. Довготривала корекція поведінки особи, яка вчинила домашнє насильство, не лише допомагатиме налагодити гармонійне життя в межах сім'ї, родини, а й поліпшуватиме майбутнє дітей, які перестануть бути свідками домашнього насильства.

II. Загальні положення

1. Програма роботи з кривдниками на 2024-2026 роки передбачає комплекс заходів за результатами оцінки ризиків, спрямованих на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до власних вчинків та їхніх наслідків, до виконання батьківських обов'язків, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

2. У Програмі терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», інших нормативно-правових актах.

3. Мета Програми - корекція агресивної поведінки осіб, які вчинили домашнє насильство, або належать до груп ризику щодо його вчинення, сприяння зміні насильницької поведінки кривдника, формування соціально-прийнятних норм та гуманістичних цінностей.

4. Завданнями Програми є:

- формування у кривдника відповідального ставлення до власної поведінки та її наслідків для себе та членів сім'ї;
- формування усвідомлення кривдником того, що домашнє насильство - це порушення прав людини, яке карається відповідно до чинного законодавства;
- сприяння зміні насильницької поведінки кривдника;
- формування у кривдника нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках;
- сприяння засвоєнню кривдниками моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, взаєморозуміння, взаємоповаги і дотримання прав усіх членів родини;
- сприяння оволодінню кривдниками навичками безконфліктного спілкування, ефективної комунікації.

5. Розроблення, організація та виконання Програми, її проходження кривдниками забезпечує Управління освіти Сновської міської ради відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

6. Програма реалізується фахівцями Управління освіти, які пройшли відповідне навчання з підготовки фахівців, які реалізують програму для кривдників у територіальних громадах Чернігівської області, що засвідчене відповідним сертифікатом.

7. Кривдника може бути направлено на проходження Програми на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством, за рішенням суду.

Також кривдник може брати участь у Програмі за власною ініціативою.

8. Заходи з організації та забезпечення проходження Програми кривдниками проводяться відповідно до «Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658.

Інформування суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про ухвалення рішення суду про направлення кривдника на проходження програми роботи з кривдниками здійснюється відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

9. У разі неприбуття кривдника для проходження Програми або ухилення від її проходження без поважних причин Управління освіти повідомляє про це письмово протягом трьох робочих днів уповноважений підрозділ органу Національної поліції для вжиття відповідних заходів.

10. У Програмі може брати участь особа, яка належить до групи ризику щодо вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

III. Методологічні засади

1. Програму розроблено на засадах когнітивної психології (орієнтація на моделювання мислення). Такий підхід широко застосовується в роботі з цільовою групою, він дає змогу не тільки корегувати поведінку особи, яка вчинила домашнє насильство, а й формувати у неї гуманістичні цінності.

2. Когнітивні методики спрямовані на досягнення довгострокових і тривалих позитивних результатів через зміну переконань особи, мотивів поведінки, розв'язання її психосоціальних проблем.

3. Робота із кривдником спрямовується на зміну дезадаптивних переконань особи, корекцію когнітивних помилок (створення своєї суб'єктивної соціальної реальності), зміну дисфункціональної поведінки (постійного конфлікту в сім'ї) завдяки усвідомленню особою впливу думок на емоції та поведінку людини, через розвиток здатності людини виявляти та усвідомлювати свої негативні автоматичні думки, керувати ними, розуміти їх наслідки, виявляти свої помилки і долати їх.

4. Програмою передбачається комплексний підхід до проведення корекційної роботи з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення.

5. Характеристика Програми:

- цільова група - кривдники;
- кількість діагностичних занять - 6 сесій;
- кількість групових занять - 18 сесій;
- кількість індивідуальних занять - 14 сесій.

6. Форми роботи та тривалість Програми:

- Діагностування: тривалість - 6 сесій (1 сесія - 1 година).
- Індивідуальна робота: тривалість - 14 год 30 хв. (1 сесія - 1 год).
- До індивідуальної роботи входить мотиваційна бесіда - 1 сесія тривалістю 1 год 30 хв.
- Групова робота - загальна тривалість - 30 год. Заняття складається з 1-2 сесій, тривалість 1 сесії - 1 год 20 хв, із перервою між сесіями - 10 хв. За відсутності можливості проводити довготривалі заняття, кожна сесія може проводитися під час окремої зустрічі.
- Періодичність сесій - не рідше ніж один раз на тиждень.

7. Фахівець, який реалізує Програму, повинен керуватися такими принципами:

- конфіденційності та захисту персональних даних відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних», цей принцип полягає в гарантуванні збереження особистої інформації та нерозголошення конфіденційної інформації без згоди особи;
- дотримання прав та свобод людини, що полягає у наданні допомоги кривднику;
- недопущення дискримінації, що полягає в тому, що кривдник має право на отримання послуг незалежно від статі, віку, віросповідання, національної приналежності, соціального статусу тощо;
- компетентності та професіоналізму, що полягає в застосуванні спеціальних знань з питань запобігання домашньому насильству;
- комплексності, що полягає у поєднанні різних форм і методів роботи у межах проведення корекційних програм для кривдників з урахуванням віку, статі, індивідуальних особливостей кривдника та вчинених форм домашнього насильства або насильства за ознакою статі.

IV. Проходження Програми

1. В основу Програми покладено принцип комплексності, що полягає в поєднанні діагностичного, мотиваційного та корекційного блоків (останній передбачає індивідуальну та групову форми роботи).

2. Проходження Програми розпочинається діагностуванням особи, яка вчинила домашнє насильство або належить до групи ризику щодо його вчинення, у тому числі діагностуванням причин агресивної та насильницької поведінки кривдника:

- 1) діагностичний блок містить алгоритм проведення діагностики причин насильницьких проявів, агресивної поведінки;
- 2) мотиваційне консультування спрямоване на визначення рівня мотивації для участі у груповій роботі в межах Програми, формування або підвищення мотивації для зміни насильницької, агресивної поведінки;
- 3) у блоці «Індивідуальна корекційна робота» представлено індивідуальні корекційні заняття за відповідними темами.

Зазначені теми реалізуються на 14 індивідуальних заняттях (сесіях) тривалістю одна година. Рекомендовано проводити щотижня одне заняття.

- 4) блок «Групова корекційна робота» складається із групових корекційних занять за відповідними темами тривалістю від 3 до 6 годин.

3. Програма передбачає застосування широкого спектра різних форм, методів і технік активного навчання дорослих осіб з метою якісного засвоєння інформації та відпрацювання необхідних навичок, використання на практиці отриманих знань і вмінь.

4. Темі Програми (як індивідуальних, так і групових занять) висвітлюють питання, спрямовані на розвиток особистості, мотивацію до активної участі в процесі планування подальшого життя, оволодіння навичками безконфліктного спілкування, ефективної комунікації тощо.

5. Програма не є єдиним джерелом розв'язання проблеми насильства і має застосовуватися в контексті ведення випадку особи, яка вчинила насильство або належить до групи ризику, щодо його вчинення. Корекційна робота буде ефективною, коли учасник Програми одночасно отримуватиме необхідні для нього соціальні послуги, що допоможуть у подоланні складних життєвих обставин або інших факторів, які підвищують ризик вчинення цієї особою насильницьких дій.

V. Основні дії та заходи Програми

№ з/п	Назва модулів, тема, сесія	Кількість годин	
		Індивідуаль-на робота	Групова робота

Блок 1	Зміст і методи діагностики психоемоційного стану осіб, які вчинили насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	6 год	
Сесія 1	Діагностичні методики, що застосовуються до початку корекційної роботи	2 год	
	Проведення психодіагностики. Карта первинного психологічного обстеження особи, яка вчинила домашнє насильство або належить до групи ризику щодо його вчинення. Методика діагностики схильності особи до конфліктної поведінки		
Сесія 2	Діагностичні методики, що застосовуються в процесі індивідуальної корекційної роботи	2 год	
	Проведення психодіагностики. Методики визначення наявності травм розвитку особи, що вчинила домашнє насильство		
Сесія 3	Проективні методики	2 год	
Блок 2	Технологія проведення мотиваційної бесіди з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	1 год 30 хв	
	Перший етап мотиваційної бесіди	1 год	
	Другий етап мотиваційної бесіди	30 хв	
Блок 3	Програма та зміст індивідуальної корекційної роботи з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	13 год	
Тема 1	Прояви агресивності та особиста відповідальність за власні слова й вчинки (одне заняття)	1 год	
Тема 2	Емоційна рівновага (одне заняття)	1 год	
Тема 3	Усвідомлення почуттів (одне заняття)	1 год	
Тема 4	Керування почуттям гніву та самоагресією (два заняття)	2 год	
Тема 5	Формування навичок самоконтролю і саморегуляції (одне заняття)	1 год	
Тема 6	Усвідомлення власних особистісних меж для конструктивного спілкування (два заняття)	2 год	
Тема 7	Подолання страхів (два заняття)	2 год	
Тема 8	Усвідомлення власних потреб і пошук способів їх задоволення (одне заняття)	1 год	
Тема 9	Конструктивне розв'язання конфліктів (одне заняття)	1 год	
Тема 10	Партнерська взаємодія (одне заняття)	1 год	
Блок 4	Програма та зміст групової корекційної роботи з особами, які вчинили насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	30 год	
Тема 1	Вступ до Програми для кривдників. Знайомство. Напрацювання правил роботи групи (одне заняття)		3 год

Тема 2	Установлення індивідуальних цілей та побудова перспективних планів щодо подолання агресивності (одне заняття)		3 год
Тема 3	Спускові механізми агресивної поведінки: які вони, як їх розпізнати та зупинити (одне заняття)		3 год
Тема 4	Сутність насильства та насильства в сім'ї. Види насильства та дії, які слід вважати насильством. Цикл насильства. Наслідки насильства (одне заняття)		3 год
Тема 5	Відпрацювання навичок контролю гніву та агресії (два заняття)		6 год
Тема 6	Ефективна комунікація (у тому числі - з жінками) як дієвий спосіб вирішення конфліктної ситуації (два заняття)		6 год
Тема 7	Формування цілей і перспективних життєвих планів (одне заняття)		3 год
Тема 8	Підведення підсумків участі у Програмі для кривдників (одне заняття)		3 год

VI. Фінансові ресурси необхідні для виконання Програми

Виконання Програми не потребує фінансування.

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Функції з координації виконання заходів Програми покладаються на Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту Сновської міської ради в особі очільника Управління.

Контроль за виконанням Програми здійснюється постійною комісією міської ради з питань законності, освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту населення, молоді, спорту, депутатської діяльності та етики. Інформація про хід виконання Програми надається на вимогу міського голови та постійних комісій Сновської міської ради.

VIII. Прикінцеві положення

Питання, не врегульовані цією Програмою, регулюються чинним законодавством України.

В.о. начальника Управління освіти,
сім'ї, молоді та спорту

Лариса МІРОШНИЧЕНКО